

ג ל ר ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
בעריכת צחמה ליבוביץ שנת העשרים וארבע

השבוע אין עלון הדרכה

פרק כ"ז

פרשת כי-תבוא (תשכ"ה)

עיינ גס גליון כי-תבוא שנה ראשונה: תש"ג.

א. ג' וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברך
למען אשר תבוא אל הארץ אשר ה' אלוהיך נותן לך
ארץ זבת חלב ודבש
כאשר דבר ה' אלוהיך לך.

ראב"ע ד"ה למען
כי ה' יעזרך אם החילות לשמור מצוותיו, וזאת המצוה הראשונה לביאתם, לבנות
להם מזבח חדש להודות לה' שחללו להיותם בארץ.

רמב"ן ד"ה למען אשר תבוא אל הארץ
אמר ר' אברהם (ומביא דבריו הנ"ל)
ולפי דעתי "למען אשר תבוא" רמז שכל דברי התורה, יאמר, שתכתב על האבנים
כל דברי התורה הזאת בעברך בירדן מיד, למען אשר באת אל הארץ, כי בעבור
התורה באת שמה.
וכן (דברים ה' י"ד-ט"ו) "למען יבוח עבדך ואמתך כמוך וזכרת כי עבד היית" -
יבוח עבדך ואמתך כמוך למען תזכור כי עבד היית.

או טעמו: תכתוב עליהם את כל דברי התורה הזאת להיות לך לזכרון, למען אשר
תבוא אל הארץ ותכבוש אותה ותירש את כל העמים ההם, בהיותך זוכר התורה ושומר
כל מצוותיה.

והשווה רמב"ן דב' ה' ה' ד"ה לאמר
...אמר כאן "למען יבוח עבדך ואמתך כמוך וזכרת כי עבד
היית" לבאר, כי הוא יצוה במנוחת העבד כמוך, בעבור שהיית
עבד והנני לך השם, וגם אתה תניח לעבדך, והנה טעמו
כשיבוח עבדך ואמתך כמוך תזכור כי עבד היית וגו'.

1. מה קשה לשניהם?
- א 2. מה החבדל בין שני פירושי הרמב"ן?
3. במה סוטה הרמב"ן בפירוש הפסוק מתוך עשרת הברכות (דב' ה')
מן הפירוש הרגיל?
- אא 4. מה הצריכו לפרש כך?
- א 5. במה דומה לדעת הרמב"ן הפסוק שהוא מתוך עשרת הדברות לפסוקו?
6. הרמב"ן פותח את פירושו הראשון במלים "ולפי דעתי" ואת פירושו
השני במלים "או טעמו" - משמע שהוא מעדיף את הראשון.
התוכל למצוא את הסבה להעדפתו את פירושו הראשון?
7. למה - בכל זאת - לא הסתפק בפירושו הראשון והביא אף את השני?
8. במה שונה הרמב"ן בשני פירושו מפרושו של הראב"ע?

ב. י"ד וענו הלויים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם

ירושלמי סוטה פ"ז ה"ב:

"קול רם". מהו קול רם? מלמד ששיתף הקב"ה קולו עמם?

(1) מהו הדיוק הלשוני למדרש זה?

(2) מהו הרעיון המסומל בדברי מדרש אלה?

ג. פסוקים י"ד - כ"ו

לפסוקים אלה מקשה אברבנאל:
מה נשתנו י"ב מצות האלה שניתנו בהכרעות החם בברכות ובקללות בחר גריזים
ובהר עיבל משאר המצות כולן? הנה לא היו יותר חסרות בכללותם מזולתם!
לפי ששם היות הארור הראשון על ע"ז והאחרון "אשר לא יקים את דברי התורה"

נכוחים למעמד ההוא, להיות הראשון שקול בגד כל העבירות דהאחרון כולל כל חתורה ומצותיה כלם, הנה העשרה שבאו באמצע, מי יתן וידעתי למה יוחדו לברך ולקלל עליהם יותר מכל שאר העבירות ולמה זכר כאן קצת מהעבירות מבלתי קצתם? וגם יקשה מאד הארור האחרון: ארור אשר לא יקיים וכולו, כי הנה מי שישאר לו שלא קיים אחת מתרי"ג מצות, תקולל חלקתו בארץ?

גם ר' דוד הופמן בפרושו לספר דברים (בגרמניה) מעיר: קשה מאד לגלות הסעם, למה נתנו ארורים דוקא בחטאים אלה ולא באחרים?

1. נסה לענות לשאלת אברבנאל ולמצוא את המשותף בעברות אלה שעל עובריהם נאמר: ארור האיש אשר...
2. למה נאמר בראשון ובעשירי "בסתר"?

ד. י"ח ארור משגה עור בדרך

רש"י ד"ח משגה עור: הסומא בדבר ומשיאו עצה רעה. השוה לדבריו אלה

רש"י ויקרא י"ט י"ד ד"ח ולפני עור לא תתן מכשול: לפני הסומא בדבר לא תתן עצה שאינה חוגגת לו. אל תאמר: "מכור שוך וקח לך חמור" ואתה עוקף עליו ונרסלה הימנו.

אא הסבר מה ראה רש"י להוציא את המלה עור ממשמעותה בפסוקנו ובפרשת קדושים?

ה. כ"ח ארור לוקח שוחד לחכות בפש דם נקי

תעמק דבר: שרואה את חברו מכה בפש ויהיה בידו למחות עליו ולא לעמוד על דם המוכה - והוא לוקח שוחד כדי שיעלים עין ולא יראה את הנעשה - הוא בארור.

מה ראה לפרשו בדרך זו ולא פרשו כמשמעו שאל השופט ידבר שלקח שוחד וחייב את הזכאי?

תשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ ירושלים קרית-משה

העורך: מ. פרלמן

שאלות במעמי המקרא לפרשת

כ"ז - תצ"א

(הערה: מחוסר מקום לא יכלו שאלות אלה לבוא בגליון לפני שבוע)

א. כ"א י"ג ... ובכתה את-אביה ואת-אמה ירח ימים. כ"א י"ח ... כי יהיה לאיש בן סורר ומורה

איבנו שומע בקול אביו ובקול אמו.

ה' ט"ז כבד את-אביו ואת-אמו.

(וכן עיין בסעמי בעשרת הדברות שבפרשת יתרו)

בשלושת הפסוקים הנ"ל באים אב ואם בפסוק טעמים שונה, מה ההבדל ומהי חסיבה להבדל זה?

ב. כ"ג ט"ו כז' ה' אלו קיך מתחלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביו לפניך...

האם המלה "להצילך" מוטעמת בקדמא או בפשטא?

ג. כ"ג י"ז ... צמך ישב בקרבך

תרגום יונת תנ"ך צמכון יתיב וינטורי מצותא ביניכוון.

במה שונה התרגום מפסוק הטעמים?

המעוניינים בחדוש מבוים לגליונות וכן לעלוני תהדרכה לשנת תשכ"ו מתבקשים לפנות למחלקה לתרבות תורנית במשד החגון ביי-רח' יפו 19.

דמי מנוי לגליונות 4 ל"י, לעלוני תורכת 2 ל"י.

המעוניינים בגליונות של שנים שעברו יפנו לעורכת